

Zápis z 21. zasedání Ústřední knihovnické rady ČR

- Datum konání:** 12. 11. 2010
- Přítomni - MK:** náměstek ministra kultury MgA. R. Zdráhal, Mgr. B. Skučková, vedoucí samostatného oddělení knihoven, Mgr. J. Klusoň, právník samostatného oddělení umění
- Přítomni - ÚKR:** PhDr. H. Bouzková, Ing. A. Brožek, PhDr. Z. Friedlová, Mgr. T. Gec, Mgr. G. Jarkulišová, PhDr. Š. Kašpárková, Ing. M. Lhoták, Ing. L. Nivnická, PhDr. J. Okrouhlíková, B. Roule, Ing. L. Prchalová, PhDr. V. Richter, RNDr. T. Řehák, PhDr. K. Sosna, Ing. M. Svoboda
- Přítomni – hosté:** PhDr. B. Stoklasová, ředitelka Zpracování a ochrany novodobých fondů NK ČR, PaedDr. F. Zborník
- Omluveni:** Doc. PhDr. J. Kubíček, Mgr. I. Prochásková, Mgr. P. Hazuka, PhDr. R. Papík, Ph.D.

Program:

1. Úvodní slovo – MgA. Radek Zdráhal

- Náměstek ministra kultury přivítal členy ÚKR a oznámil organizační změny na ministerstvu, které se přímo týkají knihovnictví. Byl zrušen odbor umění a knihoven, samostatné oddělení knihoven je přímo řízeno náměstkem MgA. Zdráhalem.
- K rekonstrukci budovy Národní knihovny sdělil MgA. Zdráhal, že výběrová řízení neprobíhala dle zákona a bylo nutno pozastavit financování rekonstrukce. Do prošetření celé záležitosti není možno uvolnit financování ani rozhodovat o případné stavbě v Hostivaři. S dosavadním řízením Národní knihovny vyjádřil p. náměstek nespokojenost a konstatoval, že NK je decentralizována s absencí mnoha funkčních vazeb, řízení instituce neprobíhalo na odpovídající úrovni. Ministerstvo kultury proto vypsaló výběrové řízení na generálního ředitele NK.
- PhDr. B. Stoklasová a PhDr. V. Richter připomněli aktuálně hrozící kolaps z hlediska uchování knihovního fondu a dále nutnost realizovat výstavbu objektu depozitáře v Hostivaři pro umístění digitalizačního pracoviště v souvislosti s projektem Národní digitální knihovny, financovaným z IOP. PhDr. K. Sosna zdůraznil potřebu přestěhovat depozitář Parlamentní knihovny z budovy Federálního shromáždění do Hostivaře. Náměstek MgA. Zdráhal potvrdil, že tyto problémy vnímá velmi intenzivně, a proto očekává rychlý nástup nového vedení Národní knihovny, s nímž bude možno jednat o dalším postupu.

2. Znění zápisu

ÚKR odsouhlasila znění zápisu z 20. zasedání a obsah programu navrženého pro 21. zasedání.

3. Projekt internetizace knihoven (PIK)

- PIK je součástí KIVS, MV hradí 1150 Kč měsíčně za knihovnu za připojení rychlostí 2048/256 kbit/s. Mgr. Skučková požádala přítomné členy ÚKR o názor, zda tato státní dotace má pro knihovny, zapojené v projektu, smysl vzhledem k poskytované rychlosti a ceně a vyzvala k úvaze nad případnou modifikací služby.
- RNDr. Řehák konstatoval, že připravovaná Koncepce výrazně akcentuje síťové prostředí, proto je státní podpora nutná z části. Lze ale uvažovat o přesunu financí např. na úhradu poštovních poplatků za MVS.
- Ing. Prchalová připomněla, že došlo k rozvoji internetu, webových stránek, zpřístupňování katalogů. Knihovny v malých obcích tuto dotaci potřebují, aby služby zůstaly občanům zachovány.
- Mgr. Jarkulišová, PhDr. Kašpárková – potvrdily význam této dotace, zejména pro malé obecní knihovny, které se potýkají s nedostatkem finančních prostředků.
- Ing. Svoboda doporučil poskytnout finance jen té knihovně, která o ni požádá, tedy nikoliv plošně.
- PhDr. K. Sosna doporučil účast zástupců MK na semináři v Poslanecké sněmovně k internetizaci ve veřejné správě.
- Mgr. T. Gec upozornil na fakt, že stát podporuje digitalizaci kulturního bohatství a knihovny plní funkci garantovaných přístupových míst.
- MgA. Zdráhal informoval, že MK zahájí jednání s MV o převzetí Projektu internetizace knihoven do své kompetence. Následně bude rozhodnuto, jak bude PIK dále pokračovat.

4. Kontrola plnění úkolů z 20. zasedání ÚKR

4.1. Povinný výtisk – Mgr. Jiří Klusoň.

4.1.1. Nabídková povinnost elektronicky.

Mgr. Klusoň odpověděl kladně na dotaz vedoucího sekce SDRUK pro akvizici Ing. Brožka, zda lze plnit nabídkovou povinnost podle § 4 zákona o neperiodických publikacích pouze elektronicky – tuto formu umožňuje § 40 odst. 4 občanského zákoníku, podle kterého je písemná forma právního úkonu zachována, je-li právní úkon (zde vydavatelova nabídka) učiněn elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení obsahu právního úkonu a určení osoby, která právní úkon učinila. Právní úkon učiněný elektronickými prostředky lze pokládat za písemný, jestliže je z něj zjistitelný obsah právního úkonu (v daném případě nabídka konkrétních publikací za konkrétní cenu) a osoba, která jej učinila (zde identifikace vydavatele). Vydavatel může učinit nabídku e-mailem nebo informací v centrální databázi.

4.1.2. Povinný výtisk periodik

Dotazníkové šetření. Krajské knihovny preferují povinný výtisk periodik v tištěné podobě. MK ustupuje od představy, že vydavatelé rozhodnou o způsobu formy dodávaného povinného výtisku (elektronická / tištěná). Zůstává povinnost dodat tištěný povinný výtisk. Změna bude navržena pro NTK, která je nyní dle § 9 odst. 2 tiskového zákona povinna uchovávat všechny regionální mutace periodik.

4.1.3. Webharvesting

Problematika Webharvestingu, respektive zpřístupňování Webarchivu bude řešeno v souvislosti s novelou autorského zákona. **MK zatím čeká na doporučení či jiný právní akt Evropské komise, není však jisto, kdy Evropská komise příslušný právní akt vydá.**

4.1.4. PV digitálních dokumentů

Ve stávající právní úpravě chybí pravidla pro odevzdávání povinných výtisků digitálních dokumentů zveřejňovaných na internetu, např. stanovení formátů, formy předávání apod.

NK ČR ve spolupráci se sekcí SDRUK pro akvizici zformuluje pro MK specifikaci příjmu, distribuce a archivace PV síťových publikací.

4.2. Novela standardů VKIS

10. 11. 2011 proběhla v rámci zasedání sekce SDRUK pro regionální funkce diskuse k návrhu aktualizace standardů VKIS, které na základě analýzy dat z celostátního statistického šetření výkonů knihoven a dat získaných z projektu benchmarking připravil Knihovnický institut NK ČR. Zápis z jednání sekce je k dispozici na webových stránkách sekce SDRUK a návrh aktualizace standardů je přílohou tohoto zápisu. Připomínky je možno zaslat do 29.11.2010 dr. Richterovi

4.3. Průzkum čtení a čtenářství

Průzkum proběhl v červnu 2010 ve spolupráci s MěK Praha, první výsledky byly zveřejněny na tiskové konferenci k Týdnu knihoven. Přípravuje se vydání knižní publikace.

Další úkoly minulého zasedání ÚKR jsou zahrnuty v tomto programu.

5. Financování licencí ke vzdáleným elektronickým informačním zdrojům.

PhDr. Richter zaslal dopis předsedovi Rady pro VaVaI Petru Nečasovi ohledně požadavku na financování licencí k EIZ. AKVŠ předala stanovisko, které je částečně nesouhlasné. Dopis AKVŠ byl přečten na ÚKR, která bere informace na vědomí. Dopis je přílohou zápisu z ÚKR.

6. Rozloučení PaedDr. Zborníka

PaedDr. Zborník poděkoval knihovníkům za iniciativní a velmi konstruktivní přístup k řešení společných problémů. PhDr. Richter poděkoval za několikaletou příjemnou a užitečnou spolupráci.

7. Financování dotačních programů MK ČR v roce 2011

Mgr. Skučková informovala o návrhu finančních prostředků na dotační programy v oblasti knihoven pro rok 2011, které by měly být na úrovni letošního roku. Pro program VISK je navržena částka 60 mil. Kč. Lze předpokládat, že programy Česká knihovna a Knihovna 21. století budou financovány na přibližně stejné úrovni jako v roce 2010 (oddělení dosud neobdrželo informaci o finančních prostředcích alokovaných do programu Kulturní aktivity, pod který jsou oba dotační tituly podřazeny).

V programu VISK 3 je stanovena povinnost pro žádající knihovny poskytovat data do Souborného katalogu ČR podle velikosti sídel, v nichž knihovny působí, již nad 10000 obyvatel. Program umožňuje podpořit knihovny postižené živelními pohromami. Priority jsou nastaveny tak, že je možno již v roce 2011 zahájit některé projekty z připravované Koncepce rozvoje knihoven.

8. Příprava nové Koncepce rozvoje knihoven na období 2011–2014 – informace o stavu přípravy

- PhDr. Richter uvedl metodu zpracování textu. Východiska – závěry pracovních skupin a existující koncepce. Do Koncepce budou zpracovány podklady z krajů a resortů.
- Předání na jednání vlády se předpokládá v březnu 2011, proto je nutno předložit materiál k připomínkování na MK nejpozději začátkem ledna 2011. Požadované finanční částky je nutno dostatečně podložit argumenty.
- RNDr. Řehák podotkl, že je zapotřebí před SWOT analýzu a hlavní úkoly zařadit rozvedení vize. Dále bude doplněno stručné hodnocení realizace minulé koncepce – připraví Mgr. Skučková. (Podrobné hodnocení uvést v příloze.)
- Dr. Richter připraví rozpracovanou vizi a osnovu implementačního plánu. Rovněž osloví garanty 5 pracovních skupin, aby dopracovali finanční a časové hledisko. Výsledky skupin zaslat do 6. 12. 2010.
- PhDr. Stoklasová doporučila připravit komunikační strategii Koncepce. K úkolu se přihlásili RNDr. Řehák, Ing. Nivnická, Mgr. Jarkulišová a dr. Richter. Termín: leden 2011.
- Ing. Prchalová připomněla, že do plánu hlavních úkolů MK na rok 2011 je nutno zahrnout metodický pokyn k aktualizaci standardu VKIS.

9. Novela autorského zákona

Novela autorského zákona – termín pro předložení do vlády posunut na 1. čtvrtletí 2012. Bylo konstatováno, že v současné době není jasné, zda a za jakých podmínek je stát ochoten podpořit úhradu licencí pro zpřístupňování autorsky chráněných děl v digitální podobě pro potřeby vzdělávání a zpřístupnění kulturních hodnot. RNDr. Řehák rekapituloval, že je nutno nalézt rovnováhu mezi podporou kreativního průmyslu (vydavatelů) a nízkoprahovým přístupem ke kulturnímu dědictví. Knihovny společně s dalšími subjekty by měly tento kompromis aktivně hledat.

ÚKR připraví pro příští jednání ÚKR návrh na priority a principy pro oblast zpřístupnění autorských děl pro potřeby vzdělávání, výzkumu a zpřístupnění kulturních hodnot v digitálním prostředí na internetu.

ÚKR vnímá otázku novely autorského zákona jako stěžejní, a to nejen pro Koncepci rozvoje knihoven na období 2011–2014. Považuje proto za nutné komunikovat s odborem autorského práva MK a žádá o přizvání k účasti na jednáních k této problematice.

10. Národní strategie digitalizace kulturního obsahu – informace o současném stavu

Mgr. Skučková informovala ÚKR, že specializované oddělení koncepcí MK bylo zrušeno, ale nadále se předpokládá, že Národní strategie digitalizace bude předložena vládě ke schválení.

ÚKR žádá o informace o dalším postupu MK, jelikož má zájem na aktivní účasti při přípravě tohoto materiálu.

11. Národní digitální knihovna

PhDr. Stoklasová informovala ÚKR, že MK schválilo pro tento projekt 13 systemizovaných míst. Finance byly uvolněny, probíhá výběrové řízení na manažera projektu a připravují se další výběrová řízení. Po odborné linii je projekt velmi dobře nastartován, administrativní rovina je velmi složitá.

12. Problematika úhrady poplatků za meziknihovní výpůjční služby – iniciování vzniku pracovní skupiny

Účastníci jednání se shodli, že služba nemá jasná pravidla a že by měl být při výkonu této služby realizován rovný přístup. RNDr. Řehák doporučil zpracovat síťový graf mapující toky dokumentů MVS. Problematika bude řešena v rámci Koncepce.

13. Různé

13.1. Konference Knihovny současnosti 2011

Ing. L. Prchalová seznámila ÚKR s návrhem programových bloků konference, na nichž se shodla Rada SDRUK. Konference se bude konat **13.–15. 9. 2011 v Českých Budějovicích:**

- Trendy rozvoje veřejných knihoven.
- Sekce
 - Koncepce – zejména fondy a služby,
 - workshopy k trendům rozvoje veřejných knihoven,
 - nové nástroje a možnosti knihoven (využívání sociálních sítí, e-learningové kurzy pro knihovníky).
- Koncepce rozvoje knihoven včetně závěru jednání sekcí.
Předsedkyně Sdružení knihoven ČR prosí, aby další náměty na programové bloky KKS 2011, resp. připomínky k navrhovaným tématům byly zaslány do sídla SDRUK do 30. 11. 2010. Zájemci o roli garanta či moderátora bloku jsou rovněž vítáni.

13.2. 22. zasedání ÚKR: 18. 1. 2011

Bude přizván zástupce odboru autorského práva. Ing. Lhoták navrhl, aby zasedání k dopracování Koncepce proběhlo jako výjezdové.

13.3. Vyřazování periodik z konzervačního fondu

Písemná žádost o souhlas s vyřazením periodik z knihovního fondu se zasílá na Ministerstvo kultury, samostatné oddělení umění. Žádost musí být alespoň stručně odůvodněna. Její přílohou je seznam titulů, jejichž vyřazení knihovna navrhuje. Tento seznam musí obsahovat: celý a přesný název titulu, název a sídlo vydavatele a ročníky, jichž se vyřazování týká (ISSN nepovinně). V zájmu zjednodušení administrativy necht' je seznam vyřazovaných periodik ve formátu *.doc, *.rtf nebo *.xls zaslán též e-mailem na adresu: jiri.kluson@mkcr.cz.

13.4. Změny v předsednictvu ÚKR

- Dosavadní tajemnice ÚKR Ing. Lea Prchalová oznámila, že po 14 letech ukončí k 31. 12. 2010 působení v této funkci a navrhla do funkce tajemnice Ing. Libuši Nivnickou – ředitelku Mahenovy knihovny v Brně.
- Předsednictvo ÚKR navrhlo na neobsazenou funkci místopředsedy ÚKR Ing. Martina Svobodu – ředitele Národní technické knihovny.

Oba návrhy byly přítomnými členy schváleny. ÚKR proto navrhuje ministru kultury MUDr. Besserovi, aby do funkce místopředsedy ÚKR jmenoval Ing. Martina Svobodu a do funkce tajemnice ÚKR Ing. Libuši Nivnickou.

Datum: 16. 11. 2010

Zapsala: Ing. Lea Prchalová

Odsouhlasil: PhDr. Vít Richter

Materiály předané členům na zasedání:
 Koncepce rozvoje knihoven ČR na období 2011-2014 (návrh).
 Metodický pokyn Ministerstva kultury (návrh).

Příloha: Dopis AKVŠ ve věci financování licencí ke vzdáleným elektronickým informačním zdrojům.

Stanovisko VV AKVŠ ČR

k dopisu předsedy ÚKR PhDr. Richtera zaslanému dne 21. října 2010 předsedovi vlády a předsedovi Rady pro výzkum, vývoj a inovace ve věci *Informační infrastruktury pro VaVal*.

VV AKVŠ ČR (dále VV) se na svém jednání dne 1. 11. 2010 seznámil s výše uvedeným dopisem a přijal následující stanovisko:

1. VV souhlasí s tím, že i pro období následující po ukončení programu INFOZ je třeba zajistit podporu informační infrastruktury pro VaVal ze státního rozpočtu.
2. VV podporuje vypracování nezávislé analýzy, která vyhodnotí efektivitu vynaložených finančních prostředků v rámci INFOZ. Domnívá se, že na základě této analýzy a na základě vyhodnocení zkušeností ze zahraničí, bude možno navrhnout dlouhodobou koncepci efektivního financování informační infrastruktury pro VaVal a zapracovat ji do systému financování VaVal v ČR.
3. VV konstatuje, že neměl možnost se k dopisu vyjádřit před jeho odesláním a upozornit, že jsou zde uvedeny zavádějící informace. Cena za licenci je vždy výsledkem vyjednávání s producentem či poskytovatelem zdroje a nelze tedy paušálně tvrdit, že cena za licenci nezávisí na počtu členů konsorcia a že omezení počtu členů stávajících konsorcií by znamenalo navýšení ceny pro jednotlivé účastníky.

V Brně dne 1. listopadu 2010

 Mgr. Iva Prochásková
 předsedkyně VV AKVŠ